Gemeente Texel .txl

Raadsvergadering

Dossiernummer	2046
Extern Zaak ID	3494964
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 november 2024
Agendapunt	8
Titel	Ontwerp-Programmabegroting 2025-2028 (inclusief midterm review)
Portefeuillehouder	C. Hooijschuur

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadscommissie	23 oktober 2024
Raadsvergadering	6 november 2024
Raadsvergadering	**7 november 2024**

Toelichting
Voor u ligt de begroting van de gemeente Texel voor de jaren 2025-2028. Deze begroting vormt het beleidsmatige en financiële kader voor de komende jaren. Texel investeert om het eiland toekomstbestendig te maken en bouwt aan vertrouwen voor een sociaal en duurzaam Texel. De gemeente streeft hierbij naar een balans tussen het behouden en bestendigen van beleid waar nodig, en het tonen van lef en ambitie waar dat kan. Tegelijkertijd werken we toe naar een evenwichtig financieel beleid door uitgangspunten en afspraken aan te passen aan de veranderende omstandigheden in afgelopen en komende jaren.
Structureel evenwicht
Door afname van het gemeentefonds resteerde in de begroting van 2024-2027 vanaf 2026 een tekort. Aanpassingen van het gemeentefonds leiden ertoe dat we al vanaf 2025 over beduidend minder middelen beschikken dan voorheen. Het is noodzakelijk om in de komende jaren een behoedzaam financieel beleid te voeren en oog te houden voor de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid.
Zonder structurele ingrepen laat de meerjarenbegroting vanaf 2026 een negatief beeld zien van circa € 2,5 mln. Dit tekort ontstaat onder andere door de korting op de algemene uitkering en een groot aantal budgettaire knelpunten binnen het bestaande beleid, als gevolg van prijsstijgingen. Ook wijzigingen in de aard van de opdracht en een toename van de werkzaamheden dragen bij aan het tekort. Denk hierbij aan de extra lasten van jeugdhulpverlening en stijging van personeelskosten door CAO-aanpassingen. Daarnaast zijn in de afgelopen jaren diverse knelpunten incidenteel opgenomen, die nu worden omgezet naar een structurele bestendiging.

Beperken kosten
In het afgelopen jaar zijn al stappen gezet om de kosten te beperken. Denk hierbij aan het niet volledig doorvoeren van de indexatie, het verlagen van diverse budgetten en het verhogen van belastingramingen aan de werkelijke opbrengsten. Verder zijn bij de behandeling van deze programmabegroting door het college voorstellen uit de begroting gehaald of aangepast in hoogte, dan wel omgezet naar incidentele basis. Zo wil het college de druk op de kosten in balans brengen met de aanpassing van de algemene uitkering en maken we eerst het werk af wat we van plan waren.

Tarief verhoging
Om een sluitende meerjarenbegroting te realiseren, met een structureel positief karakter, is het onvermijdelijk om de tarieven te verhogen. Het tarief van de Onroerende Zaak Belasting wordt trendmatig verhoogd. De afvalstoffenheffing is standaard gebaseerd op de werkelijke kosten, wat

zou betekenen dat het veel meer zou moeten toenemen. Het voorstel is om het tarief nu 9,68% te laten stijgen en eerst goed onderzoek te doen of en hoe het toeristische afval kan worden gescheiden. De overige stijging wordt gedekt vanuit de algemene middelen. Het komende begrotingsjaar wordt gebruikt om te onderzoeken hoe het toeristisch afval effect heeft op de totale afvalstroom. Inwoners zelf hebben invloed door het afval zorgvuldig te scheiden, dit reduceert kostbare restafvalstromen en draagt bij aan de recycledoelstellingen van de gemeente. Het Texelvignet wordt verhoogt naar € 3,50 per uur, € 20,- per dag, € 30,- per week en € 40,- per jaar. Met het pakket van aanpassingen wordt er een balans gemaakt tussen inwoner en bezoeker, waarbij de bezoeker bijdraagt via het Texelvignet om gebruik te maken van alle faciliteiten die de gemeente heeft te bieden en stimuleren we het fietsgebruik als vervoersmiddel. We kunnen ons dan blijven focussen op belangrijke thema's als duurzaamheid, toerisme, woningbouw en ondersteuning voor inwoners die dit hard nodig hebben. Evengoed blijft Texel één van de voordeligste gemeenten om te wonen en te leven.

Overhevelingen
De huidige begrotingssystematiek met een hoge mate van incidentele budgetten, soms opgenomen voor meerdere begrotingsjaren, zorgt dat budgetten veelal niet in het begrotingsjaar worden besteed. Ook dit jaar staan er 53 overhevelingen in het overzicht, waarvan 39 tijdens de laatste begrotingbehandeling of zelfs later zijn toegekend. Na toekenning kan de planfase pas echt gestart worden, waardoor de uitvoering niet in het begrotingsjaar kan worden gerealiseerd. Duurzaamheid staat ook met diverse budgetten bij de overhevelingen. Zoals in het midterm-review aangegeven hebben we daar helaas een pas op de plaats moeten maken. Er wordt nu middels een nieuw uitvoeringsplan een prioritering van maatregelen voorgesteld. Zoals in de begroting te lezen is wordt bijvoorbeeld gestart in 2025 met het Nationaal Isolatieprogramma. De overhevelingen zijn daarmee noodzakelijk om ruimte te bieden aan de uitvoering van het college-uitvoeringsprogramma. Verder zijn in deze begroting zijn het aantal nieuwe voorstellen gereduceerd om daarmee ruimte te bieden om de openstaande projecten goed af te ronden.
Algemene Reserve
De Algemene Reserve is door het in balans brengen van kosten en opbrengsten aangepast naar € 4,8 mln. In de komende periode is het gepast om zorgvuldig om te gaan met onttrekkingen.

Eenvoudiger en duidelijker
Naast besluitvorming over de inzet van de financiële middelen zetten we in deze begroting ook stappen om de financiële huishouding en de sturing hierop te verbeteren. Door de cijfers eenduidiger per programma in beeld te brengen, neemt de bruikbaarheid van de begroting toe. Als onderdeel van de bestuursopdracht P&C is deze programmabegroting op drie onderdelen vereenvoudigd en verduidelijkt:

1. de programmateksten zijn beter gestructureerd via de drie w-vragen (wat willen we bereiken? wat gaan we daarvoor doen? wat mag dat kosten?). Zo wordt de samenhang tussen de gemeentelijke doelen, activiteiten en budgetten duidelijker
2. de begroting is volledig digitaal opgebouwd en beschikbaar gesteld, met eenduidige programma's
3. de begroting van De Bolder is integraal opgenomen in de begroting van de gemeente

Deze veranderingen moeten bijdragen aan een betere informatievoorziening aan de raad en helpen om het inzicht in de begroting te vergroten. Het budgetrecht is immers een van de belangrijkste rechten van de raad. De bestuursopdracht wordt gebruikt om in komende jaar nog meer aanpassingen door te voeren in de Planning & Controle cyclus.

Solide begroting 2025
De begroting voor 2025 is solide en de uitdagingen voor de komende jaren zijn meegenomen. Ondanks een stabiele financiële huishouding is de begroting relatief klein en zijn we kwetsbaar in

een krappe en dynamische arbeidsmarkt. Onze ambities blijven echter groot. Zoals vermeld in de midterm-review zijn de onderwerpen uit het college-uitvoeringsprogramma volop in uitvoering. In de komende periode gaan we hier mee door.